

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Nc/1/2026
Identifikačné číslo spisu:	1117227427
Dátum vydania rozhodnutia:	03.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1117227427.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G.. P. L., narodeného X. T. XXXX, W., S. XX, zastúpeného Advokátska kancelária RELEVANS, s. r. o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO 47 232 471, proti žalovanému P.. B. P., narodenému XX. Y. XXXX, W., N. XXXX/XX, o zaplatenie 200 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-8C/51/2017, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jany Richterovej, JUDr. Juraja Považana a Mgr. Jaroslava Šupu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5Co/153/2025, 5Co/154/2025 a 5Co/155/2025, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jana Richterová, JUDr. Juraj Považan a Mgr. Jaroslav Šupa nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 5Co/153/2025, 5Co/154/2025 a 5Co/155/2025 (spor Mestského súdu Bratislava IV vedený pod sp. zn. B1-8C/51/2017).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 5Co/153/2025 podaním z 22. januára 2026, ktoré bolo doručené Krajskému súdu Bratislava 23. januára 2026, vzniesol žalovaný námietku zaujatosti voči všetkým členom senátu 5Co, ktorú odôvodnil tým, že spis bol na Krajský súd v Bratislave doručený 8. decembra 2025, kde bol vygenerovaný sudca JUDr. Juraj Považan. V elektronickom spise bol 21. januára 2026 zmenený stav pojednávania a to tak, že bolo na úradnej tabuli zverejnené, že 27. januára 2026 o 9,16 hod. bude vyhlásené rozhodnutie a v rovnaký deň bol v elektronickom spise zmenený sudca. Namietal, že nie je zrejmé, ako si nový sudca dokáže v rovnaký deň kedy dôjde k jeho výmene urobiť právny názor a nezaujato rozhodnúť. Uviedol, že u predsedníčky senátu JUDr. Richterovej existujú vážne pochybnosti o jej nestrannosti, nakoľko podľa informácií z tohto týždňa (ktoré teraz z dôvodu možného zmarenia vyšetrovania nebude bližšie špecifikovať), má osobné vzťahy s právnym zástupcom žalobcu, JUDr. Alexandrom Kadelom, JUDr. Milanom Chalúpkom, JUDr. Zuzanou Moťovskou Dobošovou a JUDr. Silviou Rovňankovou. Mal za nesporné, že JUDr. Kadela zastupuje jeho sporovú protistranu a zároveň malo byť z minulosti dokázané, že JUDr. Kadela má priamy kontakt na viacerých sudcov slovenských súdov, s ktorými má aj blízky vzťah.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave len vo vzťahu k tým sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia prejednať a rozhodnúť spor vedený Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 5Co/153/2025, 5Co/154/2025 a 5Co/155/2025.

3. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

4. Sudkyňa krajského súdu senátu 5Co JUDr. Jana Richterová, ktorej bola podľa rozvrhu práce vec pridelená na rozhodnutie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadrila a uviedla, že nemá žiadny pomer k sporu, k stranám sporu a k ich zástupcom. Ďalej uviedla, že vo veci nedošlo k tvrdenej zmene v osobe sudcu z JUDr. Považana, predsedu senátu zodpovedného za chod senátu, na ňu, nakoľko 8. decembra 2025 bolo vygenerované potvrdenie o tom, že vec vybavuje senát 5Co a v elektronickom súdnom spise sa v každej veci senátu 5Co v potvrdení o generovaní senátu uvádza meno a priezvisko predsedu senátu zodpovedného za jeho chod. Podľa zvoleného kľúča v roku 2025 sudcom spravodajcom pre veci s nepárnym číslom bola ona. Zdôraznila, že s výnimkou JUDr. Milana Chalúpku vôbec osobne nepozná JUDr. Alexandra Kadelu, JUDr. Zuzanu Moťovskú Dobošovú a JUDr. Silviu Rovňankovú a vo veci sa necíti byť zaujatá.

5. Sudca krajského súdu senátu 5Co JUDr. Juraj Považan, ktorému bola podľa rozvrhu práce vec pridelená na rozhodnutie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadril a uviedol, že 8. decembra 2025 bolo vygenerované potvrdenie o tom, že vec vybavuje senát 5Co, ktorého predsedom zodpovedným za jeho chod je on. Sudcom spravodajcom v tejto veci je od nápadu veci JUDr. Jana Richterová. Uviedol, že nemá žiaden pomer k stranám sporu, ani k ich zástupcom, osoby uvádzané v námietke zaujatosti nepozná a vo veci sa necíti byť zaujatý.

6. Sudca krajského súdu senátu 5Co Mgr. Jaroslav Šupa, ktorému bola podľa rozvrhu práce vec pridelená na rozhodnutie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadril a uviedol, že nemá žiaden pomer k sporu, k stranám a k ich zástupcom a preto sa vo veci necíti byť zaujatý.

7. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

8. V zmysle § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

9. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/). Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

10. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

11. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

12. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

13. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

14. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

15. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

16. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

17. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť.

18. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojím významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

19. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený

dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

20. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

21. V danom prípade je námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave odôvodňovaná tým, že v elektronickom súdnom spise došlo k zmene sudcu, ktorému bola vec pridelená.

22. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti stranou sporu vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jej osobný subjektívny názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti namietajúceho o objektívnom a nestrannom rozhodovaní sudcu, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že strana pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdený, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti zdôrazňuje, že obava z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach, ktoré však podanie žalovaného nenapĺňa. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

24. Z ustanovenia § 49 CSP vyplývajú dva zákonné dôvody zaujatosti, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, a to konkrétne pre: pomer sudcu k sporu, stranám, prípadne k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ak možno mať dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti. A tiež skutočnosť, že sudca prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Najvyšší súd poukazuje, že sa zaoberal aj ďalšími skutočnosťami, ktorými žalovaný odôvodňoval námietku zaujatosti pre posúdenie objektívneho hľadiska nestrannosti sudcov (keď sudca sa má ako nestranný objektívne javiť v očiach strán a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o ich nestrannosti). Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave pre rok 2025 v spojení s dodatkom č. 4 bol senát 5Co v čase nápadu veci na odvolací súd v zložení JUDr. Juraj Považan - zodpovedný za chod senátu, JUDr. Jana Richterová a Mgr. Jaroslav Šupa. Podľa Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne a obchodnoprávne kolégium na rok 2025 čl. 1 bod 4.1.2. v odvolacích agendách sa veci pridávajú senátom náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky; v senáte veci pridáva predseda senátu zodpovedný za chod senátu. Podľa potvrdenia o pridelení veci na rozhodnutie z 8. decembra 2025 bola vec pridelená na rozhodnutie senátu 5Co. V prejednávanej veci je nepochybné, že JUDr. Juraj Považan, ktorý je zodpovedný za chod senátu a teda riadi a organizuje činnosť senátu, určil ako sudcu spravodajcu JUDr. Janu Richterovú. Neobstojí preto námietka žalovaného, že v prejednávanej veci došlo k zmene sudcu a vec bola pridelená novému sudcovi, nakoľko vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi v rámci senátu 5Co. Samotnú skutočnosť, že žalovaný nesúhlasí s riadením a organizovaním činnosti senátu 5Co, nepovažuje najvyšší súd za skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o tom, že by sudcovia senátu 5Co sa objektívne nejavili ako nestranní. Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že

sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu (účastníkom konania) alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranné (porovnaj napr. I ÚS 332/08).

25. Z vyjadrenia zákonných sudcov senátu 5Co Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že títo sudcovia sa subjektívne necítili byť zaujatí. Obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre spochybnenie pravdivosti vyjadrenia žalovaným namietaných zákonných sudcov.

26. Keďže vylúčiť namietaného sudcu z pojednania a rozhodovania sporu možno až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdný, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP, senát 4C najvyššieho súdu po zhodnotení veci nezistil reálnu existenciu takých okolností objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré by v zmysle § 49 ods. 1 CSP vyvolali odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti sudcov JUDr. Jany Richterovej, JUDr. Juraja Považana a Mgr. Jaroslava Šupu. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že obsahovo zhodné závery vyjadril už vo viacerých obdobných veciach (viď napríklad jeho rozhodnutie sp. zn. Nc/99/1999, 1Nc/5/2010, 1Nc/8/2010, 3Nc/7/2010).

27. Najvyšší súd pre úplnosť dodáva, že žalovaný vo svojej námietke zaujatosti pochybnosti o nestrannosti menovaných sudcov bližšie nekonkretizoval, keď vo vzťahu k JUDr. Jane Richterovej iba uviedol, že „existujú vážne pochybnosti o jej nestrannosti, ktoré na teraz z dôvodu možného zmarenia vyšetrovania nebudem bližšie špecifikovať“ a vo vzťahu k JUDr. Jurajovi Považanovi a Mgr. Jaroslavovi Šupovi neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by mohli spochybniť ich nestrannosť a nezaujatosť.

28. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jana Richterová, JUDr. Juraj Považan a Mgr. Jaroslav Šupa, nie sú v danom prípade vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci.

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.